

พฤติกรรมการณ์ปล่อยสินเ ชื่อของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
: วิเคราะห์รายสาขาการผลิต

นางสาว วราพรรณ ชิมวังโส

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-025-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BEHAVIOR OF COMMERCIAL BANKS' CREDIT EXTENSION
IN THE NORTHEAST REGION : A SECTORAL ANALYSIS

MISS Warapan Chinnawangso

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-025-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์   พฤติกรรมการปล่อยสินค้าของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
: วิเคราะห์รายสาขาการผลิต

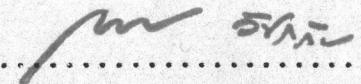
โดย   นางสาววราพรพรณ ชิมวังโส

ภาควิชา   เศรษฐศาสตร์

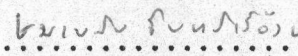
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตนโกมุต

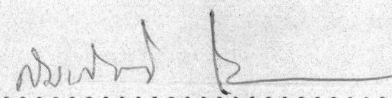
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตนโกมุต)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเกียรติ โอสภสภา)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพศาว เล็กอุทัย)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วราพรรณ ชิดวงศ์โส : พฤติกรรมการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : วิเคราะห์รายสาขาการผลิต (BEHAVIOR OF COMMERCIAL BANGS' CREDIT EXTENSION IN THE NORTHEAST REGION : A SECTORAL ANALYSIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สมชาย รัตนโกมุท, 164 หน้า. ISBN 974-579-025-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แก่ผู้ประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศึกษาปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อของผู้ประกอบการในแต่ละสาขา โดยประยุกต์จากทฤษฎีอุปสงค์เครดิตใหม่ (New Demand for Credit Theory) เพื่ออธิบายถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวกำหนดความต้องการสินเชื่อ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 7 สาขา คือ สาขาเกษตร สาขาอุตสาหกรรม สาขาก่อสร้าง สาขาการค้า สาขาสาธารณูปโภค สาขาบริการ และสาขาบริโภคนส่วนบุคคล

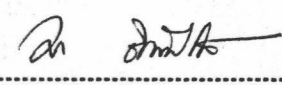
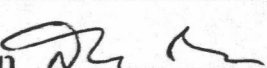
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลสินเชื่อแยกตามงานสาขาการผลิตที่ธนาคารพาณิชย์รายงานให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งใช้ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2521-2531 วิธีการที่นำมาใช้ศึกษาการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์คือ พิจารณาจากอัตราการขยายตัวของสินเชื่อ เทียบกับอัตราการขยายตัวของ GRP หรือพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนสินเชื่อต่อ GRP ส่วนการศึกษาปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อ ใช้ข้อมูลจาก การออกแบบสอบถามผู้ประกอบการ และวิธีการทางเศรษฐมิติ ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ คือ วิธี Ordinary Least Square (OLS)

จากการศึกษาพบว่า การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ เน้นการให้สินเชื่อในสาขาเกษตร ซึ่งเป็นสาขาหลักของภาค ตามนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย รองลงมาคือ สาขาการบริโภคนส่วนบุคคล สาขาสาธารณูปโภค สาขาก่อสร้าง สาขาอุตสาหกรรม สาขาบริการ และสาขาการค้า ตามลำดับ

สำหรับการศึกษาความต้องการสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ พบว่า ปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อคือ ระดับรายได้ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และระดับราคาสินค้า โดยแต่ละปัจจัยสามารถอธิบายสมการได้ด้วยระดับนัยสำคัญที่แตกต่างกัน ส่วนสาขาอุตสาหกรรม ไม่สามารถใช้ตัวแปรเหล่านี้อธิบายได้ อาจเนื่องจากมีปัจจัยอื่นนอกเหนือจากปัจจัยทั้ง 4 ดังกล่าว ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการสินเชื่อ แต่ไม่ได้นำมาพิจารณาด้วย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

WARAPAN CHINNAWANGSO : BEHAVIOR OF COMMERCIAL BANKS' CREDIT EXTENSION
IN THE NORTHEAST REGION : A SECTORAL ANALYSIS. THESIS ADVISOR : ASSI
PROF. SOMCHAI RATANAKOMUT, Ed.D. 164 PP.

The objectives of this study are two folds, one is to investigate the lending practice of the commercial banks in the North Eastern Region of Thailand. Another is to investigate factors determining the demand for credit in various economic sectors based on the new demand for credit theory.

The study contains 7 important economic sectors, namely, agriculture, manufacturing, construction, wholesale and retail trade, public utilities, services and private consumption. The sectoral lending as reported by the commercial bank during B.E. 2521-B.E. 2531 was investigated together with other factors such as growth of credit, GRP growth and changes in the ratio of credit to GRP. The investigation of factors determining the demand for credit based on the information obtained from 836 questionnaires surveying during December 1990 and January 1991 and the ordinary least square method (OLS).

It is found that the commercial banks lending concentrates in the agricultural sector complying the guideline given by the Bank of Thailand. This is followed by private consumption, public utilities, construction, manufacturing, service, and wholesale and retail trade, respectively.

For most of the sectors except manufacturing, it was found that income level, the expense or cost of production, the borrowing rate and the product price determine the demand for credit at different levels of significant. The result is not hold for the case of manufacturing sector, i.e. other unknown dominating factor was not taken into consideration.

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

การที่ผู้เขียนมีโอกาสเข้าทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เกิดความคิดที่จะเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น จึงขอขอบพระคุณธนาคารแห่งประเทศไทย ที่เป็นสถาบันซึ่งทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสทั้งทางด้านเวลาและแหล่งข้อมูล อันเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนโกมุท ที่กรุณาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ ที่ให้ความเมตตาในการรับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพศาล เล็กอุทัย ช่วยดูแลติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และช่วยกระตุ้นให้กำลังใจไม่ให้เป็นก้างเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ โอสถสภา ซึ่งได้กรุณาสละเวลาเพื่อเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ข้าพเจ้าขอขอบคุณในกำลังใจที่ได้รับจาก คุณปราณีต โชติเกียรติเวช หัวหน้าหน่วยวิชาการ ที่สนับสนุนทางการศึกษาแก่ผู้ได้บังคับบัญชามาโดยตลอด และกรุณาให้คำแนะนำสำหรับแบบสอบถาม ที่เป็นส่วนสำคัญของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณประกอบ หาเรือนศรี คุณประสงค์ วิริยะวิภาต คุณธีรพงศ์ อินทรชัย และคุณวิษณุ บุญเจริญวัฒนา ที่ช่วยให้คำแนะนำในการออกแบบสอบถาม คุณทัศนีย์ ตั้งพัฒนาศิริ คุณเบญจมาศ นิลภาณุจันท์ คุณภิรมย์ เรืองจิต คุณธนศักดิ์ ศุขหงษ์ทอง คุณวิมล คำชู คุณวิจิตรรา สุธรรมวงศ์ คุณดารารารม กำเหนิดหล่ม คุณชาญชัย จันทวารีย์ คุณดรณี สุทธิหิรัญ คุณจุฬิธร ทวีคุณ คุณสุภาภรณ์ วัฒนาอุดมชัย คุณสงกรานต์ พันเต็ม และคุณสัมฤทธิ์ ศรีทา ที่ช่วยเหลือทางด้านงานข้อมูล งานพิมพ์ และงานเรียงเอกสาร แบบสอบถามตลอดจนตรวจทาน แก้ไขคำผิด

ขอขอบพระคุณ คุณวิษุฒะ นาครักษ์ และคุณธิดา สมัยบุรี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการประมวลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คุณกัลยาณี ตันนุกุล ที่ให้คำแนะนำและติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และบัณฑิตวิทยาลัยด้วยดีเสมอมา

และที่สุดของความสำนึกในพระคุณ ทั้งทางด้านกำลังใจและกำลังใจที่มีให้ผู้เขียน ตั้งแต่เริ่มเป็นนิสิตปริญญาโท จนกระทั่งช่วงสุดท้ายของการทำวิทยานิพนธ์ได้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องสาวของผู้เขียน ที่มีส่วนเกื้อหนุนต่อความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เขียนอย่างแท้จริง รวมทั้งขอขอบคุณ ร.ท.ทรงยศ บั้นเทียน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ที่ท้อถอย ในระหว่างการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ดังนั้น คุณประโยชน์และส่วนดีของวิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนขอมอบให้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว คณาจารย์ และผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่องใดๆ ที่ยังมี เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญรูปภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3 ขอบเขตการศึกษา	7
1.4 วิธีการศึกษา	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	11
บทที่ 2 กรอบทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 อุปทานสิน เชื้อและอุปสงค์สิน เชื้อ	12
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสถาบันที่เป็นสื่อกลางทางการเงิน	18
ต่อการพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศ	
บทที่ 3 โครงสร้างทั่วไป และการให้สิน เชื้อของธนาคารพาณิชย์	29
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
3.1 โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29
3.2 บทบาทการให้สิน เชื้อของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	30
บทที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการให้สิน เชื้อของธนาคารพาณิชย์.....	47
และผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค	
บทที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความต้องการสิน เชื้อ	77
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก ก. คำนิยามศัพท์เฉพาะ	102
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม	109
ภาคผนวก ค. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	129
ภาคผนวก ง. การประมวลผลการศึกษา	151
ประวัติผู้เขียน	164

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	5
1 อัตราดอกเบี้ยและส่วนลดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย..	5
2 แสดงสัดส่วนและอัตรากำไรขยายตัวเฉลี่ยในช่วงปี 2521-2531	
ของสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29
3 แสดงผลการดำเนินงานนโยบายสินเชื่อสู่ชนบทของธนาคารพาณิชย์ ๗	
สิ้นธันวาคม 2532	35
4 สินเชื่อสู่ชนบทในด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมขนาดย่อม	
(ไม่น้อยกว่าร้อยละ 14 ของเงินฝาก) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
๗ สิ้นธันวาคม 2532	36
5 สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แยกตามวัตถุประสงค์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๗	
สิ้นธันวาคม	41
6 ร้อยละของสินเชื่อที่ให้แก่ภาคอุตสาหกรรมในแต่ละภูมิภาคต่อ	
สินเชื่อทั้งหมด (ทั่วประเทศ) ของธนาคารพาณิชย์	42
7 ร้อยละของสินเชื่อที่ให้แก่ภาคอุตสาหกรรมต่อสินเชื่อทั้งหมด	
ของภูมิภาคในแต่ละภูมิภาค ของธนาคารพาณิชย์	43
8 ร้อยละของมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรมในแต่ละภูมิภาคต่อผลิตภัณฑ์	
มวลรวมของประเทศ	44
9 โครงสร้างอุตสาหกรรมและจำนวนคนงานจำแนกเป็นรายภาค	
(ปี 2527)	45
10 จำนวนโรงงาน เงินทุน คนงาน ๗ ธันวาคม 2532 ในภาค	
ตะวันออกเฉียงเหนือ (รายจังหวัด)	46
11 แสดงการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ตามรายสาขาเศรษฐกิจ	
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	50
12 แสดงการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ตามรายสาขาเศรษฐกิจ	
ในอนุภาค 1	50
13 แสดงการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ตามรายสาขาเศรษฐกิจ	
ในอนุภาค 2	51
14 แสดงการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ตามรายสาขาเศรษฐกิจ	
ในอนุภาค 3	51
15 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามรายสาขา	
เศรษฐกิจ	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
16 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมในอนุภาค 1 ตามรายสาขาเศรษฐกิจ...	53
17 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมในอนุภาค 2 ตามรายสาขาเศรษฐกิจ...	54
18 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมในอนุภาค 3 ตามรายสาขาเศรษฐกิจ...	54
19 แสดงสัดส่วนสินเชื่อดอกผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามรายสาขาเศรษฐกิจ	58
20 แสดงสัดส่วนสินเชื่อดอกผลิตภัณฑ์มวลรวมในอนุภาค 1 ตามรายสาขาเศรษฐกิจ	58
21 แสดงสัดส่วนสินเชื่อดอกผลิตภัณฑ์มวลรวมในอนุภาค 2 ตามรายสาขาเศรษฐกิจ	59
22 แสดงสัดส่วนสินเชื่อดอกผลิตภัณฑ์มวลรวมในอนุภาค 3 ตามรายสาขาเศรษฐกิจ	59
23 ร้อยละของสาขาธนาคารพาณิชย์ในภูมิภาคต่างๆ	61
24 การกระจายสินเชื่อดอกของสถาบันการเงินและ GDP ภาคเกษตรปี 2530	62
25 เป้าหมายและผลการให้สินเชื่อดอกชนบทและสินเชื่อดอกเกษตรของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	63
26 สินเชื่อดอกเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างปี 2522-2532 ...	67
27 สัดส่วนสินเชื่อดอกเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างปี 2522-2532.	68
28 อัตราเพิ่มจากระยะเดียวกันของสินเชื่อดอกเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างปี 2523-2532	69
29 ให้สินเชื่อดอกเกษตรของสถาบันการเงินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศไทย	70
30 แสดงสัดส่วนสินเชื่อดอกเกษตรที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์และ ธกส. ต่อสินเชื่อดอกทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	71
31 เงินให้สินเชื่อดอกอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
32 เงินให้กู้ของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	75
33 เงินให้กู้ของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือแยกตามประเภทอุตสาหกรรม	76
34 แสดงผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อกิจการ พาณิชย์ในแต่ละสาขาเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย วิธี OLS	88
35 แสดงผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อกิจการ พาณิชย์ในแต่ละสาขาเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย วิธี OLS โดยเลือกตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายได้อย่างมีนัย- สำคัญ	89
36 แสดงสหสัมพันธ์ในสาขาการเกษตร	90
37 แสดงสหสัมพันธ์ในสาขาการอุตสาหกรรม	90
38 แสดงสหสัมพันธ์ในสาขาการก่อสร้าง	91
39 แสดงสหสัมพันธ์ในสาขาการพาณิชย์	91
40 แสดงสหสัมพันธ์ในสาขาการบริการ	92
41 แสดงสหสัมพันธ์ในสาขาสาธารณูปโภค (ด้านการขนส่ง).....	92
42 แสดงสหสัมพันธ์ในสาขาการบริโภคส่วนบุคคล (ด้านที่อยู่อาศัย)	93

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปที่ 1 ตลาดสินเชื้อ : กรณีการปันส่วนสินเชื้อ	12
รูปที่ 2 ภาพจำลองอุปสงค์และอุปทานสินเชื้อของครัวเรือนซึ่งได้รับ สินเชื้อจากตลาดสินเชื้อในระบบน้อยกว่าความต้องการ แต่ ก็ไม่ยินดีที่จะกู้จากตลาดสินเชื้อนอกระบบอีก.....	13
รูปที่ 3 ภาพจำลองอุปสงค์และอุปทานสินเชื้อของครัวเรือนที่กู้จาก แหล่งสินเชื้อทั้งในและนอกระบบ	14